
Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

IV kwartał 2007

Podsumowanie wyników ankiety

- **Polityka kredytowa:** w III kwartale 2007 r. banki nieznacznie złagodziły kryteria przyznawania kredytów dla przedsiębiorstw, natomiast marże na kredytach dla przedsiębiorstw zostały nieznacznie podwyższone. Polityka kredytowa odnośnie sektora gospodarstw domowych została zaostrzona. Zaostrzenie to było dość silne w przypadku segmentu kredytów mieszkaniowych. Zaostrzono również niektóre warunki udzielania kredytów mieszkaniowych i konsumpcyjnych, w szczególności marże kredytowe.
- **Przyczyny zmian polityki kredytowej:** w ocenie banków, najważniejszymi przyczynami zmian polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw były korzystne perspektywy rozwoju sektora przedsiębiorstw. Jednocześnie część banków oceniła, że nastąpił wzrost ryzyka kredytowego w sektorze gospodarstw domowych, co doprowadziło do zaostrzenia polityki kredytowej odnośnie kredytów mieszkaniowych i konsumpcyjnych. Silna presja konkurencyjna w sektorze bankowym ograniczała skalę zaostrzenia polityki kredytowej.
- **Popyt na kredyty dla przedsiębiorstw:** popyt wzrósł nieco słabiej od oczekiwań deklarowanych w poprzednim kwartale. Silniej rósł popyt na kredyty długoterminowe niż na kredyty krótkoterminowe. Niewielka część banków odnotowała spadek popytu na kredyty dla przedsiębiorstw.
- **Przyczyny zmian popytu na kredyty dla przedsiębiorstw:** najważniejszą przyczyną wzrostu popytu było zwiększone zapotrzebowanie na finansowanie inwestycji. Można przypuszczać na podstawie statystyki monetarnej, że kategoria ta obejmowała finansowanie zakupu nieruchomości przez przedsiębiorstwa. Wzrost popytu na kredyty bankowe był ograniczany przez duże wykorzystanie alternatywnych źródeł finansowania, w tym rynków finansowych i środków własnych przedsiębiorstw.
- **Popyt na kredyty dla gospodarstw domowych:** popyt na kredyty mieszkaniowe spadł, przy czym część banków uznała ten spadek za znaczny. Miał miejsce niewielki wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne.
- **Przyczyny zmian popytu na kredyty dla gospodarstw domowych:** spadek popytu na kredyty mieszkaniowe został wywołany przede wszystkim zaostrzeniem kryteriów i warunków udzielania tych kredytów. Zdaniem banków, prognozy sytuacji na rynku mieszkaniowym były neutralne dla popytu na kredyty. Do wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne przyczyniły się: poprawa bieżącej sytuacji finansowej gospodarstw domowych, wzrost zapotrzebowania na finansowanie dóbr trwałego użytku i złagodzenie polityki kredytowej w tym segmencie rynku w przeszłości.
- **Przewidywania zmian polityki kredytowej:** banki oczekują, że nastąpi nieznaczne zaostrzenie polityki kredytowej względem dużych przedsiębiorstw w IV kwartale 2007 r. W segmencie kredytów dla MŚP spodziewają się kontynuacji trendu łagodzenia polityki kredytowej. Banki prognozują, że warunki i kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych będą w najbliższym kwartale stabilne. Polityka kredytowa odnośnie kredytów konsumpcyjnych ma zostać złagodzona.
- **Przewidywania zmian popytu na kredyt:** oczekiwane jest przyspieszenie tempa wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw, przy czym ma ono być jednakowo silne we wszystkich segmentach rynku kredytów dla przedsiębiorstw. Banki przewidują wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe oraz silny wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne.

Syntetyczne wyniki ankiety

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian kryteriów i warunków udzielania kredytów oraz popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie września i października 2007 r. wśród 24 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 78,4%.

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny, odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w III kwartale 2007 r., jak również przewidywania banków na IV kwartał 2007 r.

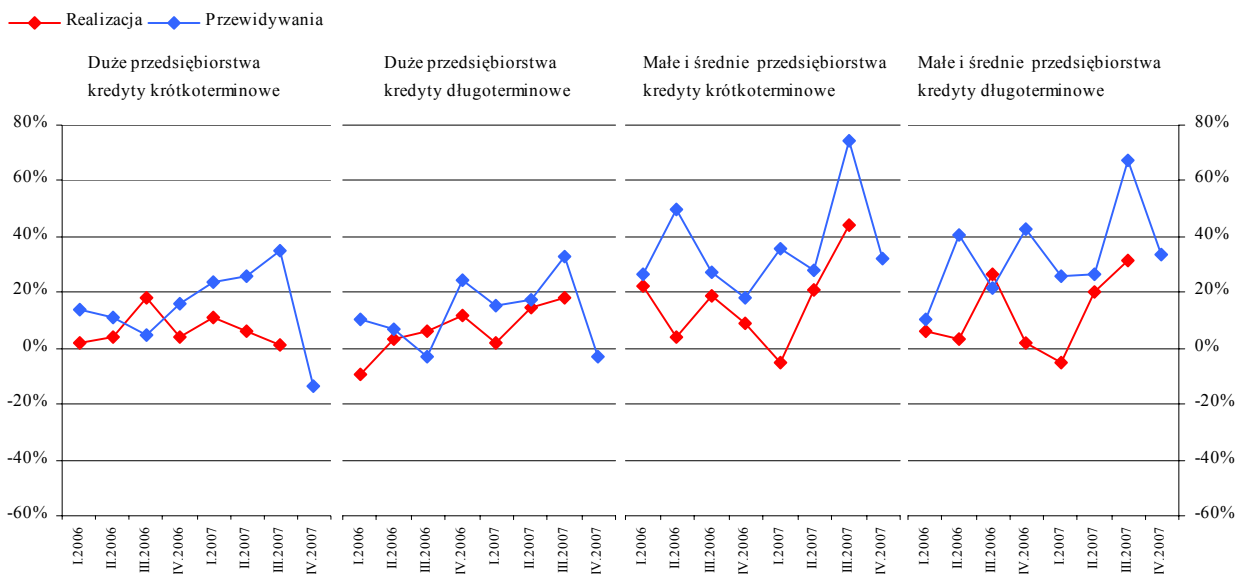
Przedsiębiorstwa

W III kwartale 2007 r. miało miejsce nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej w odniesieniu do sektora przedsiębiorstw. Było ono wyraźnie silniejsze w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) niż w segmencie dużych przedsiębiorstw. Zmiany polityki kredytowej wobec dużych przedsiębiorstw były niewielkie, nieznacznie silniejsze w przypadku kredytów długoterminowych niż krótkoterminowych. Kryteria udzielania kredytów małym i średnim przedsiębiorstwom uległy największej liberalizacji od dwóch lat. Były one łagodzone przede wszystkim przez duże banki uniwersalne, które planowały taki krok w II kwartale. Skala zmian polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw była jednak mniejsza od bardzo optymistycznych oczekiwań banków (zob. wykres 1).

Łagodzenie polityki kredytowej wobec MŚP wiązało się w III kwartale 2007 r. przede wszystkim z ograniczaniem przez badane banki wymagań odnośnie zabezpieczeń kredytu. Około 20% banków zwiększyła maksymalną dopuszczalną kwotę kredytu dla przedsiębiorstw. Podobny odsetek banków wydłużył maksymalny okres kredytowania. Jednocześnie, na skutek decyzji jednego z największych banków kredytujących przedsiębiorstwa, doszło do podwyższenia przeciętnych marż kredytowych. Dotyczyło ono zarówno zwykłych kredytów, jak i kredytów o podwyższonym ryzyku (zob. wykres 2). Bank ten nie zadeklarował innych zmian w polityce kredytowej wobec przedsiębiorstw. Wśród innych zmian warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw banki wymieniły złagodzenie wymogów dokumentacyjnych, skrócenie procesów decyzyjnych oraz podnoszenie limitów kwotowych, poniżej których udzielenie kredytu leży w kompetencjach dyrektorów oddziałów.

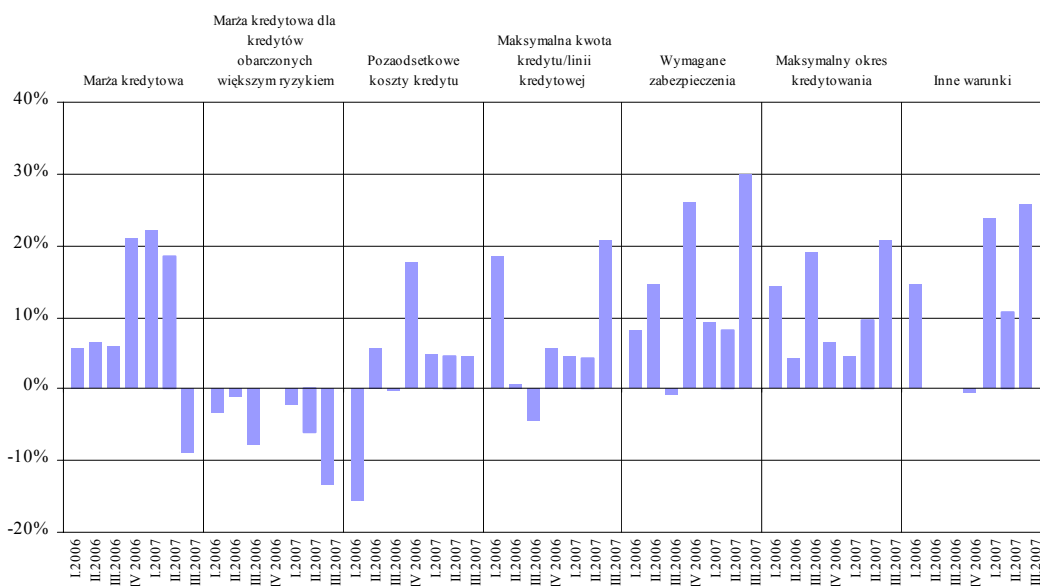
Po raz pierwszy w historii prowadzenia badań (od IV kwartału 2003 r.) banki spodziewają się nieznacznego zaostrzenia polityki kredytowej odnośnie kredytów krótkoterminowych i długoterminowych dla dużych przedsiębiorstw. Żaden bank nie przewiduje łagodzenia kryteriów udzielania takich kredytów. Około jedna trzecia banków spodziewa się dalszego złagodzenia polityki kredytowej wobec MŚP w IV kwartale 2007 r. (zob. wykres 1). Trzy niewielkie banki zamierzają jednak zaostrzyć politykę kredytową w tym segmencie rynku.

Wykres 1
Kryteria przyznawania kredytów dla przedsiębiorstw

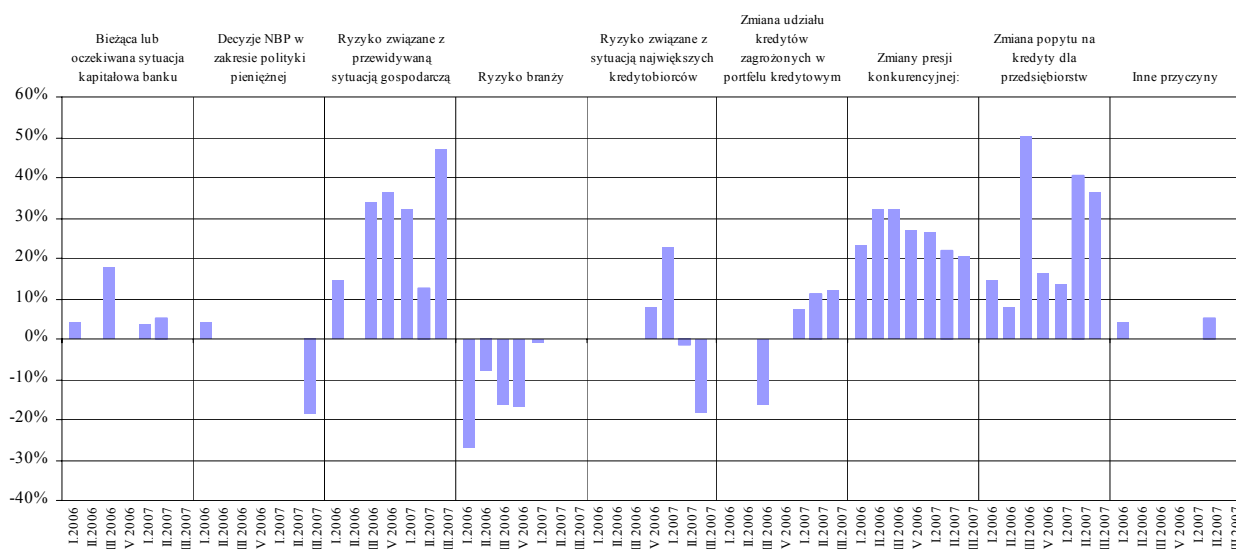
Uwaga: wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają procent netto. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrzenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

Wykres 2
Warunki przyznawania kredytów dla przedsiębiorstw

W opinii banków, najważniejszą przyczyną złagodzenia polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw były w III kwartale 2007 r. korzystne perspektywy rozwoju sytuacji gospodarczej. Jednocześnie część banków, które zmieniły politykę kredytową, motywowała to wzrostem popytu na kredyty dla przedsiębiorstw (zob. wykres 3). Może to wskazywać, że w okresie dobrej koniunktury i silnego wzrostu popytu banki te próbują zwiększyć udział w rynku i przywiązać do siebie nowych klientów korporacyjnych, aby w przyszłości dysponować szeroką bazą klientów. Bank, który podniósł w III kwartale marżę kredytową, uzasadnił tę decyzję pogorszeniem się sytuacji finansowej największych kredytobiorców. Dwa inne banki wskazały, że podwyżki stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej skłoniły je do zaostrzenia polityki kredytowej.

Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

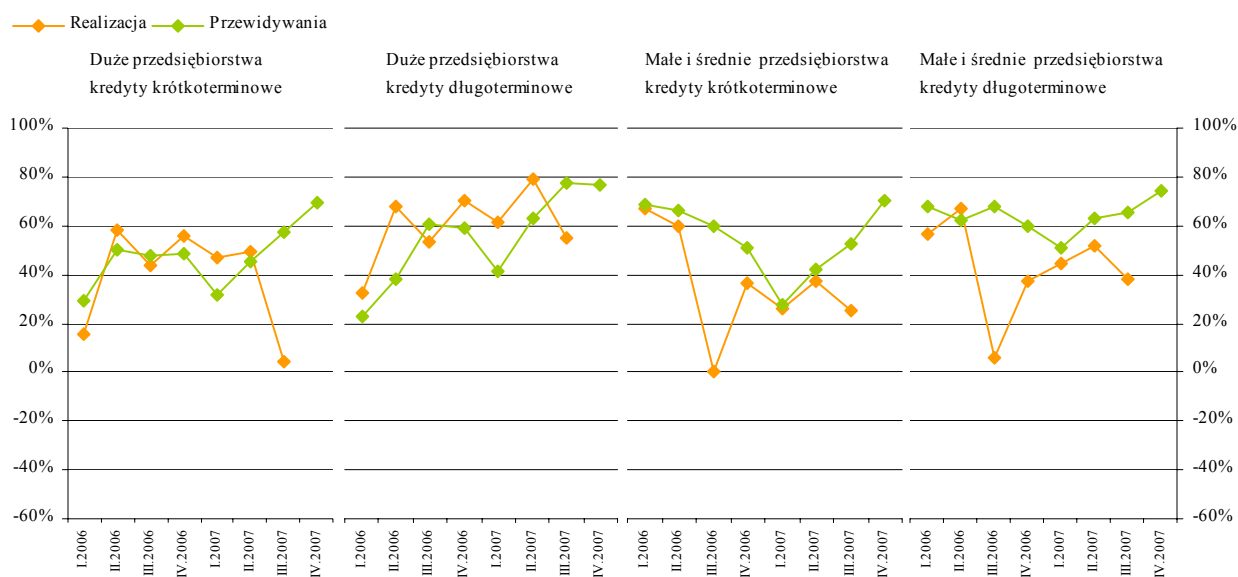

Popyt na kredyty dla przedsiębiorstw ponownie wzrósł w III kwartale 2007 r., jednak tempo jego wzrostu zmniejszyło się w porównaniu z poprzednimi czterema kwartałami. **Popyt na kredyty długoterminowe rósł silniej niż popyt na kredyty krótkoterminowe.** Wyższe tempo wzrostu popytu odnotowano w segmencie kredytów dla MŚP w porównaniu z kredytami dla dużych przedsiębiorstw (zob. wykres 4). Wzrost popytu był wyraźnie wolniejszy od prognoz postawionych na koniec II kwartału 2007 r. Podobnie jak przed kwartałem, około 10% banków zaobserwowało spadek popytu na kredyty dla przedsiębiorstw. Spadek ten był najsilniejszy w segmencie kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw. Zróżnicowanie ocen kierunku zmian popytu na kredyty wynika prawdopodobnie z silnej konkurencji na rynku.

Pomimo spowolnienia tempa wzrostu popytu w III kwartale, około **trzy czwarte banków spodziewa się wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw w IV kwartale 2007 r.** (zob. wykres 4). Różnice między oczekiwaną skalą wzrostu popytu w poszczególnych segmentach rynku kredytów dla przedsiębiorstw są bardzo niewielkie. Banki, które w III kwartale 2007 r. zaobserwowały spadek popytu na kredyty dla przedsiębiorstw, uznają ten spadek za zjawisko przejściowe, oczekując wzrostu popytu w IV kwartale.

Wykres 4

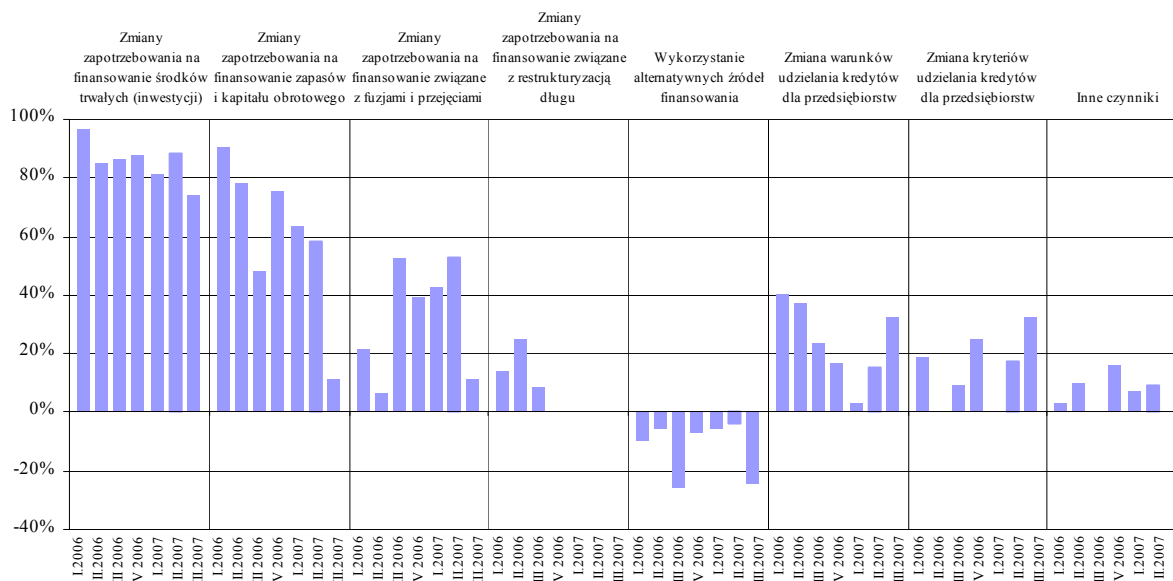
Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

W ocenie banków, głównym czynnikiem stymulującym wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw było w dalszym ciągu rosnące zapotrzebowanie na finansowanie inwestycji przedsiębiorstw. Na podstawie statystyki monetarnej można przypuszczać, że kategoria ta obejmuje również finansowanie nieruchomości. Znaczenie tego czynnika utrzymuje się na podobnym poziomie od początku 2006 r. W III kwartale 2007 r. bardzo spadło znaczenie zmian zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego oraz zapotrzebowania na finansowanie fuzji i przejęć jako czynników kształtujących popyt na kredyty. W szczególności blisko 30% banków, które zaobserwowały zmiany popytu na kredyty dla przedsiębiorstw w III kwartale 2007 r. uznało, że zapotrzebowanie na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego nieznacznie spadło. Wskazuje to, że dobra sytuacja finansowa przedsiębiorstw w coraz większym stopniu będzie mogła stanowić czynnik ograniczający popyt na kredyty krótkoterminowe. Jednocześnie rosnące inwestycje są w istotnej mierze finansowane przy wykorzystaniu środków obcych, głównie w formie kredytów bankowych. Spadek zapotrzebowania na finansowanie fuzji i przejęć może wiązać się zarówno z wysokimi wycenami polskich przedsiębiorstw, jak i ze wzrostem awersji do ryzyka na skutek zaburzeń na rynkach finansowych. **Okolo jedna trzecia banków uważa, że łagodzenie warunków i kryteriów udzielania kredytów dla przedsiębiorstw sprzyjało wzrostowi popytu na kredyty.**

Wpływ wykorzystania alternatywnych wobec kredytów bankowych źródeł finansowania przedsiębiorstw na popyt na kredyty osiągnął najwyższy poziom od roku (zob. wykres 5). Wynika to zarówno ze zwiększonego wykorzystania środków własnych, które prawdopodobnie wpływa głównie na popyt na kredyty krótkoterminowe, jak i z nasilającej się konkurencji ze strony finansowania bezpośrednio na rynkach finansowych. Zdaniem około 30% banków, możliwość sięgnięcia przez przedsiębiorstwa po finansowanie na rynku obligacji ograniczała popyt na kredyty. 20% banków wyraziło podobną opinię odnośnie finansowania na rynku akcji. Ponieważ na rynku obligacji korporacyjnych nie odnotowano znacznego przyrostu wartości nowych emisji, można przypuszczać, że czynnik konkurencji ze strony finansowania działalności przedsiębiorstw na tym rynku był związany przede wszystkim z deklaracjami niektórych dużych przedsiębiorstw. Duże wykorzystanie kredytów z innych banków ograniczało obserwowany popyt na kredyty w około jednej trzeciej banków, co wskazuje, że na rynku kredytów dla przedsiębiorstw utrzymuje się silna presja konkurencyjna.

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

Gospodarstwa domowe

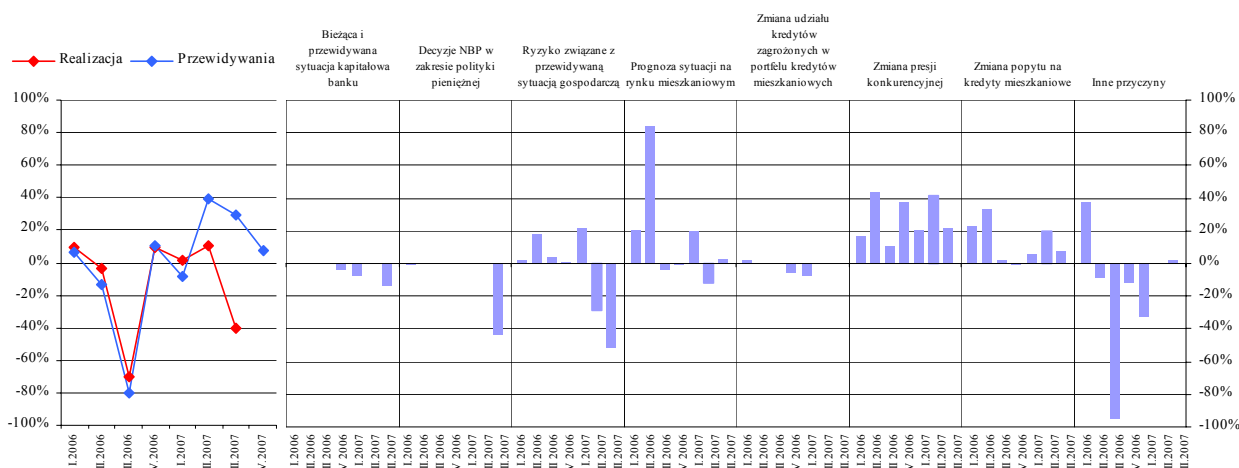
W III kwartale 2007 r. miały miejsce znaczne zmiany polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych. Blisko 60% banków zaostrzyło politykę kredytową. Banki przede wszystkim podnosiły pozaodsetkowe koszty kredytu oraz zwiększały marże kredytowe (zob. wykres 7). W dalszym ciągu obserwowano jednak wydłużanie maksymalnego okresu kredytowania. Dwa banki zmniejszyły zakres wymaganej dokumentacji.

W konsekwencji procent netto osiągnął najniższą wartość od czasu wprowadzenia w życie wymogów Rekomendacji S w III kwartale 2006 r. Zmiany polityki kredytowej w tym segmencie silnie rozminęły się z przewidywaniami banków (zob. wykres 6). Może to wskazywać, że banki zareagowały zaostrzeniem polityki kredytowej na niespodziewane, negatywne wiadomości z rynku kredytów mieszkaniowych w USA. Około jedna piąta banków zdecydowała się złagodzić kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych. **Banki spodziewają się nieznacznego złagodzenia polityki kredytowej** w segmencie kredytów mieszkaniowych w IV kwartale 2007 r. Trzy banki przewidują złagodzenie polityki kredytowej, natomiast dwa banki oczekują jej zaostrzenia.

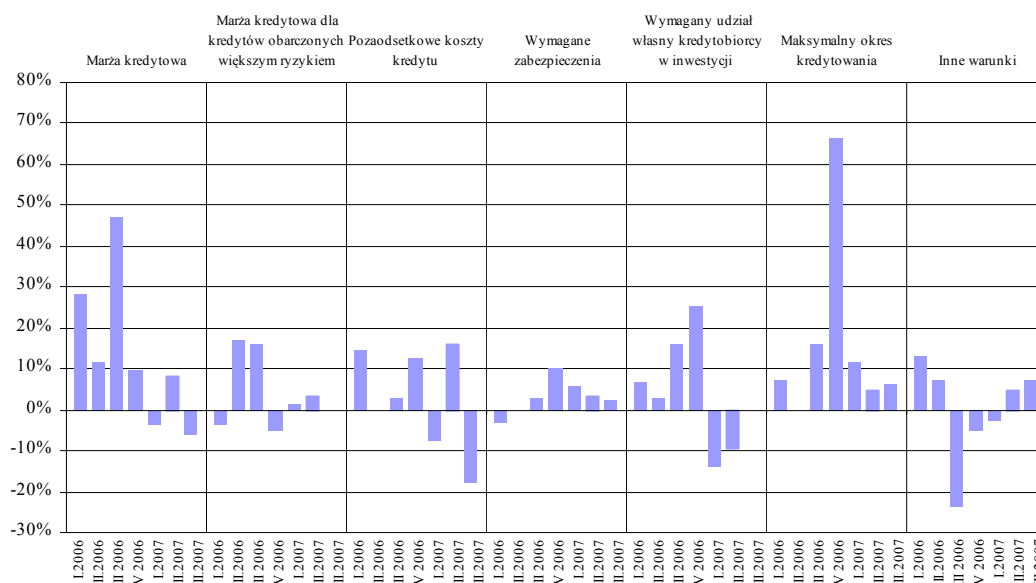
Jako najważniejszą przyczynę zaostrzenia polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych banki wskazały ryzyko związane z bieżącą sytuacją gospodarczą. Może to być objawem, w warunkach stabilnych prognoz odnośnie kondycji gospodarki Polski i sytuacji sektora przedsiębiorstw, zwiększonej niepewności co do kierunku rozwoju sytuacji na międzynarodowych rynkach finansowych. Do zaostrzenia polityki kredytowej skłonił badane banki również wzrost stóp procentowych w Polsce związany z decyzjami Rady Polityki Pieniężnej (zob. wykres 6). W przypadku jednego z dużych banków motywacją dla zaostrzenia kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych było pogorszenie się adekwatności kapitałowej na skutek szybkiego wzrostu akcji kredytowej w minionych kwartałach. W dalszym ciągu nasilała się presja konkurencyjna w sektorze bankowym, co sprzyjało łagodzeniu warunków i kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych. **Utrzymuje się również polaryzacja poglądów badanych banków względem wpływu perspektyw rozwoju sytuacji na rynku mieszkaniowym na politykę kredytową.** Kilkaście procent banków jest zdania, że perspektywy te uzasadniają zaostrzenie polityki kredytowej, podobny odsetek banków deklaruje przeciwną opinię.

Wykres 6
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty mieszkaniowe

Wykres 7
Warunki przyznawania kredytów mieszkaniowych

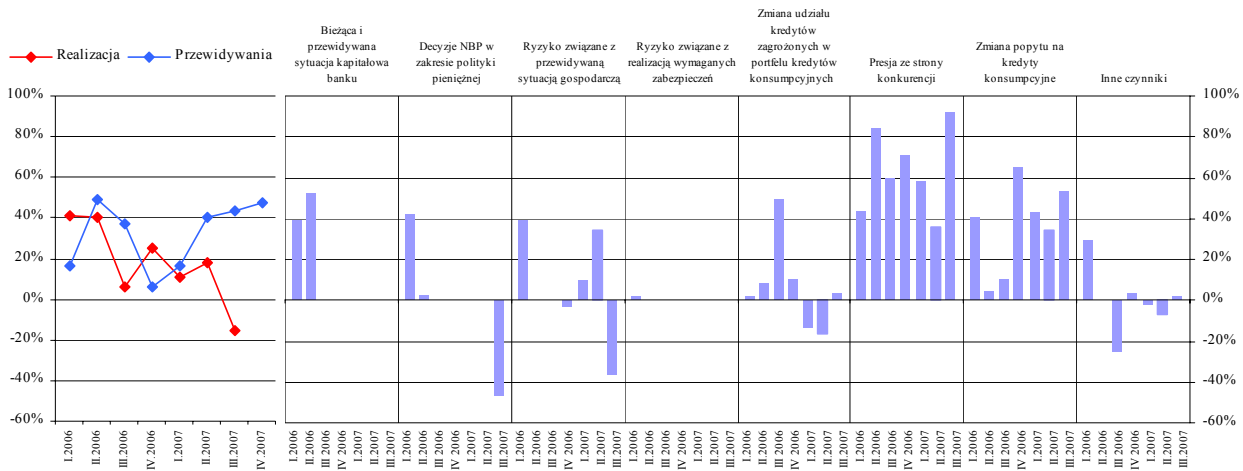
Polityka kredytowa w segmencie kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych uległa w III kwartale 2007 r. niewielkiemu zaostrzeniu. Politykę kredytową złagodziły przede wszystkim banki o niskim udziale w rynku, w których zmiany polityki kredytowej były związane z promocjami. **Utrzymują się relatywnie silne oczekiwania na dalsze złagodzenie polityki kredytowej w horyzoncie jednego kwartału** (zob. wykres 8). Ponad połowa banków deklaruje, że spodziewa się złagodzenia kryteriów i warunków udzielania takich kredytów, w tym ponad jedna trzecia banków oczekuje znacznego złagodzenia polityki kredytowej¹. Dwa banki średniej wielkości wyraziły przeciwne oczekiwania.

Podobnie jak w segmencie kredytów mieszkaniowych, także w segmencie kredytów konsumpcyjnych banki **zdecydowały się podnieść marże kredytowe** (zob. wykres 9). Wzrost marż był silniejszy w kategorii kredytów o podwyższonym ryzyku niż w kategorii zwykłych kredytów konsumpcyjnych. Niektóre banki ograniczyły również

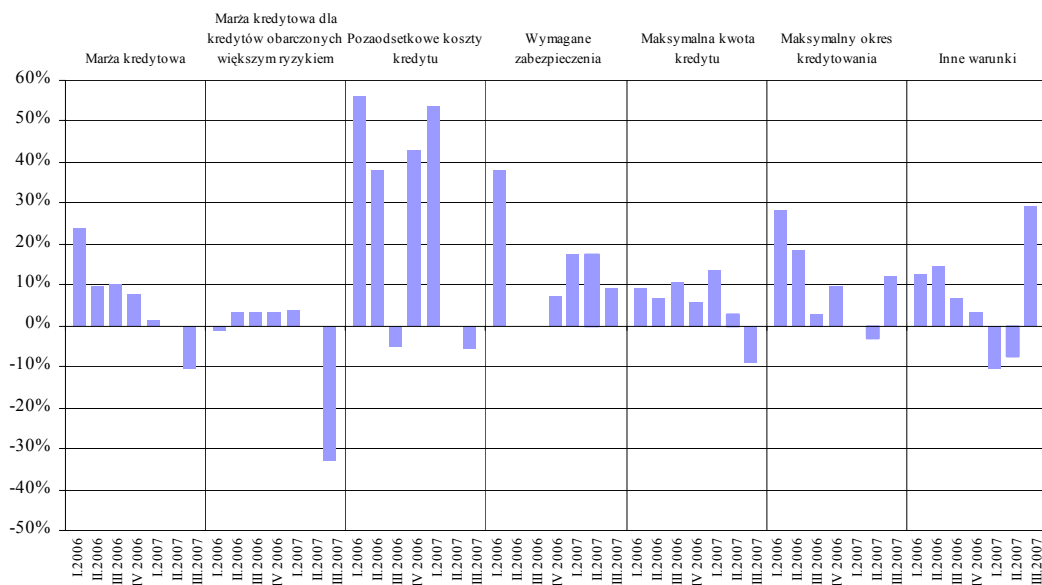
¹ Banki dysponują możliwością gradacji zmian polityki kredytowej. W ankiecie mogą wybierać spośród następujących opcji: polityka kredytowa została znacznie zaostrzona, polityka kredytowa została nieznacznie zaostrzona, polityka kredytowa nie została zmieniona, polityka kredytowa została nieznacznie złagodzona, polityka kredytowa została znacznie złagodzona.

wysokość maksymalnej kwoty kredytu. **W połączeniu z ograniczeniem wymogów dokumentacyjnych wskazuje to, że wzrost marż prawdopodobnie wynika ze strategicznej decyzji o podejmowaniu większego ryzyka kredytowego.** Banki, które złagodziły politykę kredytową w tym segmencie rynku (około 20% banków ważonych aktywami), decydowały się przede wszystkim na wydłużenie dopuszczalnego okresu kredytowania oraz zwiększanie maksymalnych kwot kredytów konsumpcyjnych. Pozostałe zmiany warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych wiązały się głównie z przyjmowaniem bardziej liberalnych parametrów modeli oceny scoringowej.

Wykres 8
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty konsumpcyjne

Wykres 9
Warunki przyznawania kredytów konsumpcyjnych

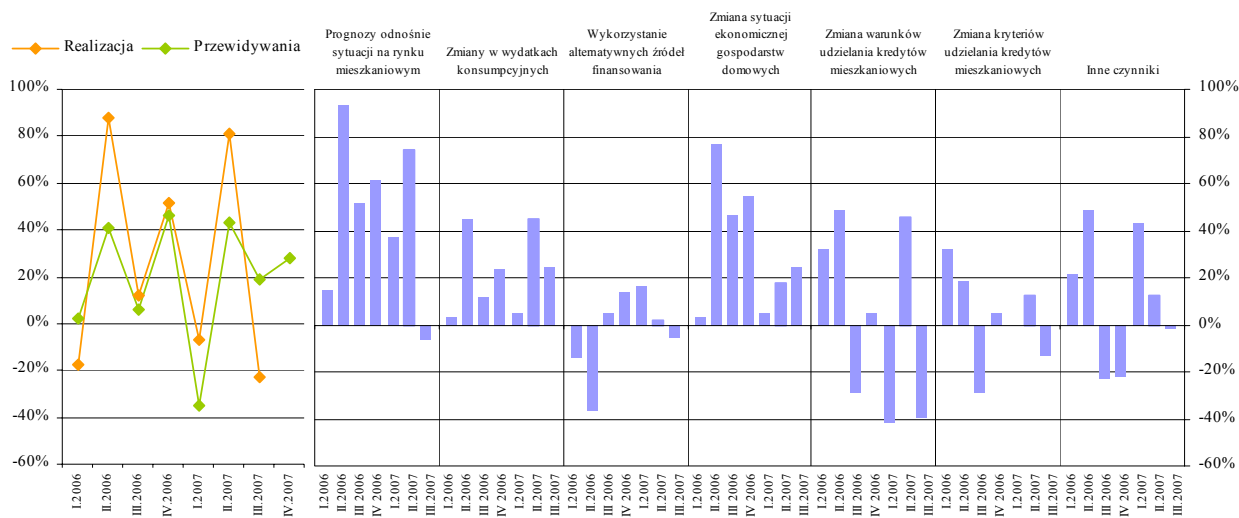
Banki wskazały, że przyczynami zaostrzenia polityki kredytowej w III kwartale 2007 r. w segmencie kredytów konsumpcyjnych były wzrost ryzyka związanego z przewidywaną sytuacją gospodarczą oraz wzrost stóp procentowych na skutek decyzji RPP (zob. wykres 8). Największy od ponad roku wpływ na łagodzenie polityki kredytowej miała presja konkurencyjna, zarówno ze strony innych banków, jak i instytucji niebankowych.

Banki oceniły, że w III kwartale 2007 r. miał miejsce niewielki spadek popytu na kredyty mieszkaniowe. Należy jednak zauważyć, że 13% banków uznało spadek popytu w III kwartale za znaczny. Równocześnie 10% banków zaobserwowało wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe. Na koniec II kwartału 2007 r. banki oczekiwały nieznacznego wzrostu popytu (zob. wykres 10).

Największy wpływ na spadek popytu na kredyty mieszkaniowe miało, w opinii banków, zaostrzenie warunków i kryteriów udzielania tych kredytów (zob. wykres 10). Należy odnotować, że utrzymująca się poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych nie doprowadziła do wzrostu popytu na kredyty, co można wiązać z rosnącym kosztem kredytu oraz niską dostępnością cenową mieszkań. Po raz pierwszy w historii ankiety (od czterech lat) banki uznały, że prognozy rozwoju sytuacji na rynku mieszkaniowym – stabilizacji cen mieszkań w największych miastach – sprzyjały niewielkiemu spadkowi popytu na kredyty mieszkaniowe. Gdyby obserwacja ta została potwierdzona w kolejnych kwartałach, wskazywałoby to na wyhamowanie popytu na kredyty mieszkaniowe, co mogłoby prowadzić do zmiany tendencji na rynku nieruchomości.

W IV kwartale 2007 r. banki oczekują niewielkiego wzrostu popytu na kredyty mieszkaniowe (zob. wykres 10). Wydaje się, że oczekiwania te mogą być umotywowane przewidywaniami dalszego wzrostu dochodów gospodarstw domowych w połączeniu ze stabilną polityką kredytową oraz niewielkimi oczekiwanymi zmianami cen mieszkań.

Wykres 10
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

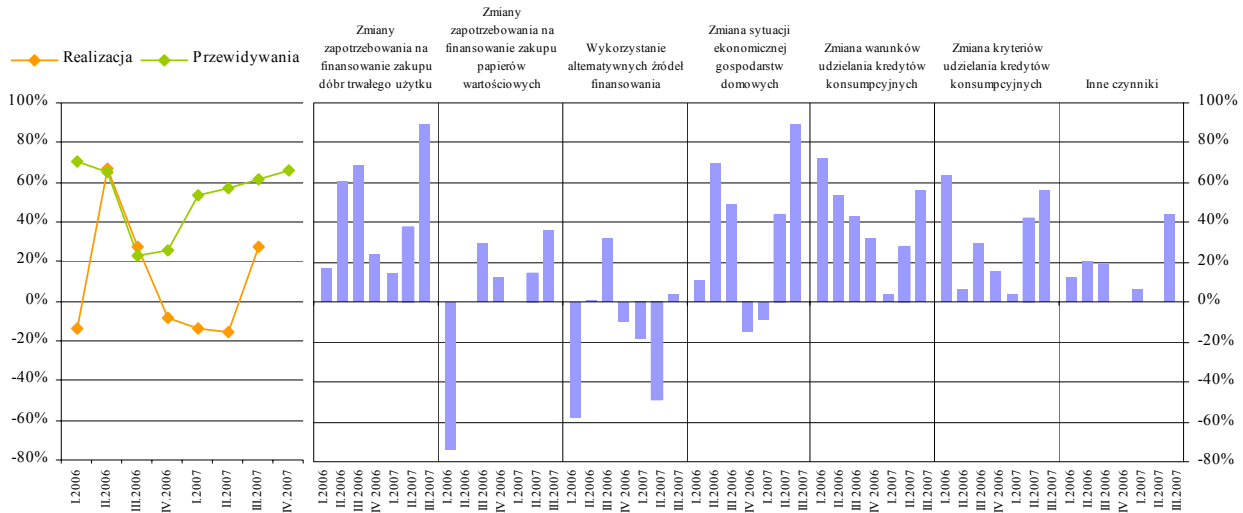

Popyt na kredyty konsumpcyjne wzrósł w III kwartale 2007 r. w około jednej czwartej badanych banków. Banki w dalszym ciągu deklarują oczekiwania silnego wzrostu popytu w nadchodzącym kwartale. Spodziewa się tego około dwie trzecie banków (zob. wykres 11).

W opinii banków, które odnotowały wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne w III kwartale 2007 r., jego najważniejszymi przyczynami były poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych oraz rosnące zapotrzebowanie na finansowanie zakupów dóbr trwałego użytku. Istotną rolę odegrało także złagodzenie warunków i kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych. Spadło znaczenie wykorzystania przez gospodarstwa domowe środ-

ków własnych oraz kredytów z innych banków jako czynnika hamującego wzrost popytu na kredyty oferowane przez badane banki (zob. wykres 11). Pojedyncze banki stwierdziły, że do zaobserwowanego przez nie wzrostu popytu przyczyniły się promocje oraz rozszerzenie gamy produktów kredytowych.

Wykres 11
Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

Załącznik 1

Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 24 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1

**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
	Kredyty długoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów. W przypadku przedsiębiorstw nie uwzględniono podziału na duże oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, ze względu na brak odpowiednich danych w statystyce bankowej.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankietę.² Jeżeli bank w którymś

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.

z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2
Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.